

Folkhälsomyndigheten

Vad vet vi om dödligheten till följd av narkotika?

Mimmi Eriksson Tinghög, utredare på Folkhälsomyndigheten

Head of Swedish Focal Point mot EUDA

Dagens presentation

- Definitioner och mått
- Utveckling över tid
- Vad vi vet om dödsfallen
- Västra Götaland
- Substanser
- Hur det ser ut i andra länder
- Förebyggande arbete

Definitioner och mått

Ett mångbottnat begrepp

Dödsfall där narkotika **orsakat** dödsfallet ingår

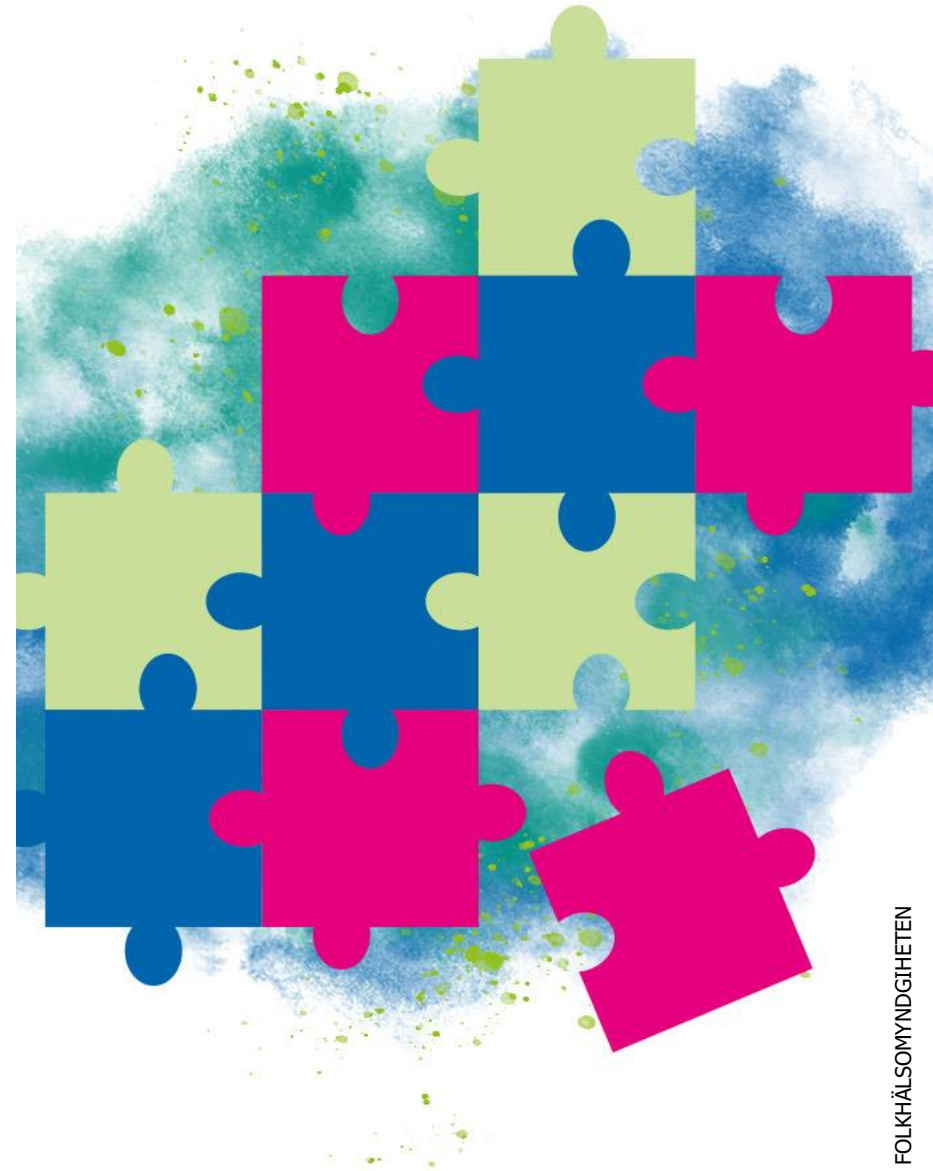
Dödsfall där narkotika **bidragit** till dödsfallet ingår **inte**

Både illegal narkotika och narkotikaklassade läkemedel

Ibland ingår även läkemedel som **inte** är narkotika

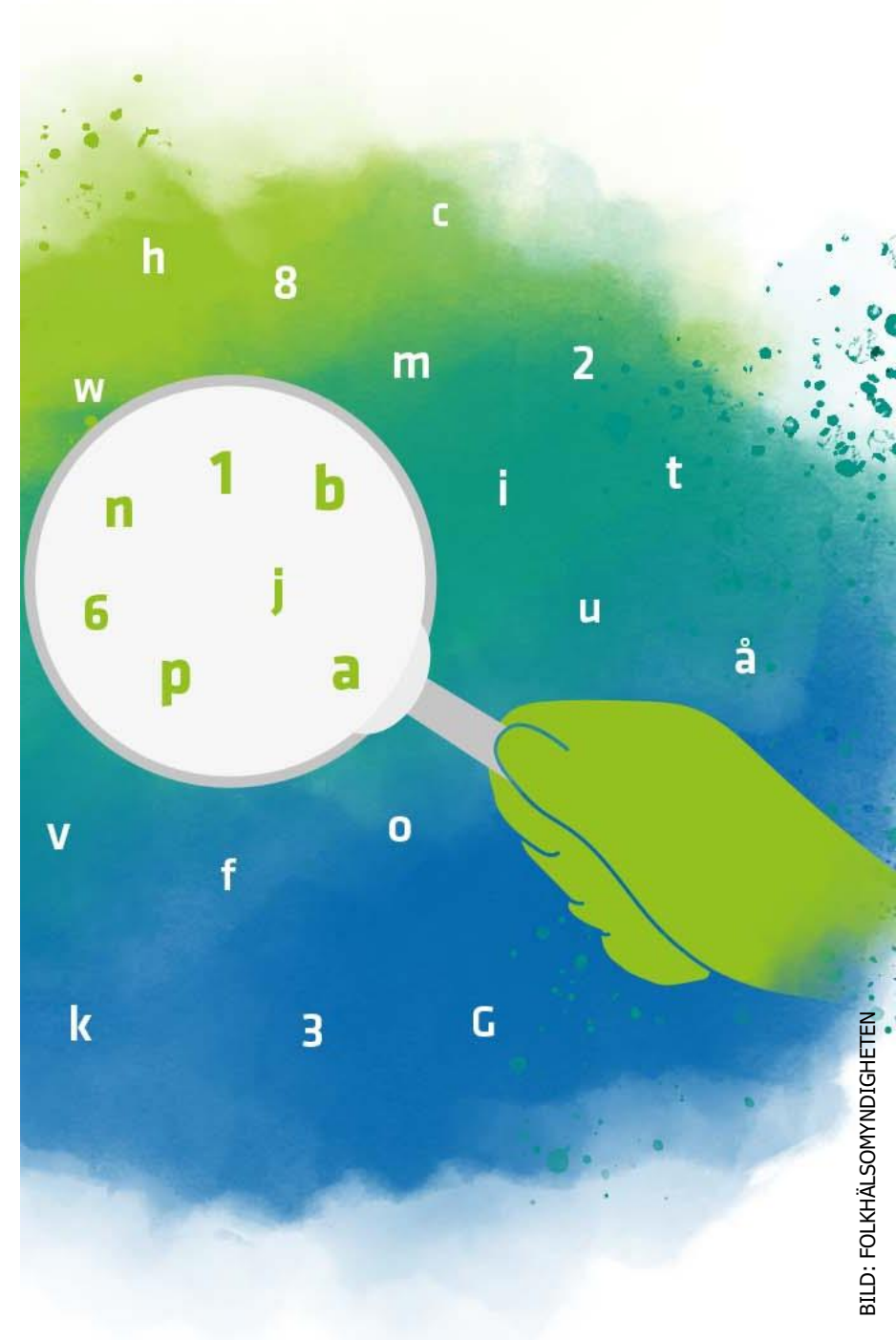
Tre kategorier ingår:

- Oavsiktliga förgiftningar (olycksfall)
- Suicid med narkotika
- Förgiftningar med oklar avsikt

Finns dessutom två mått

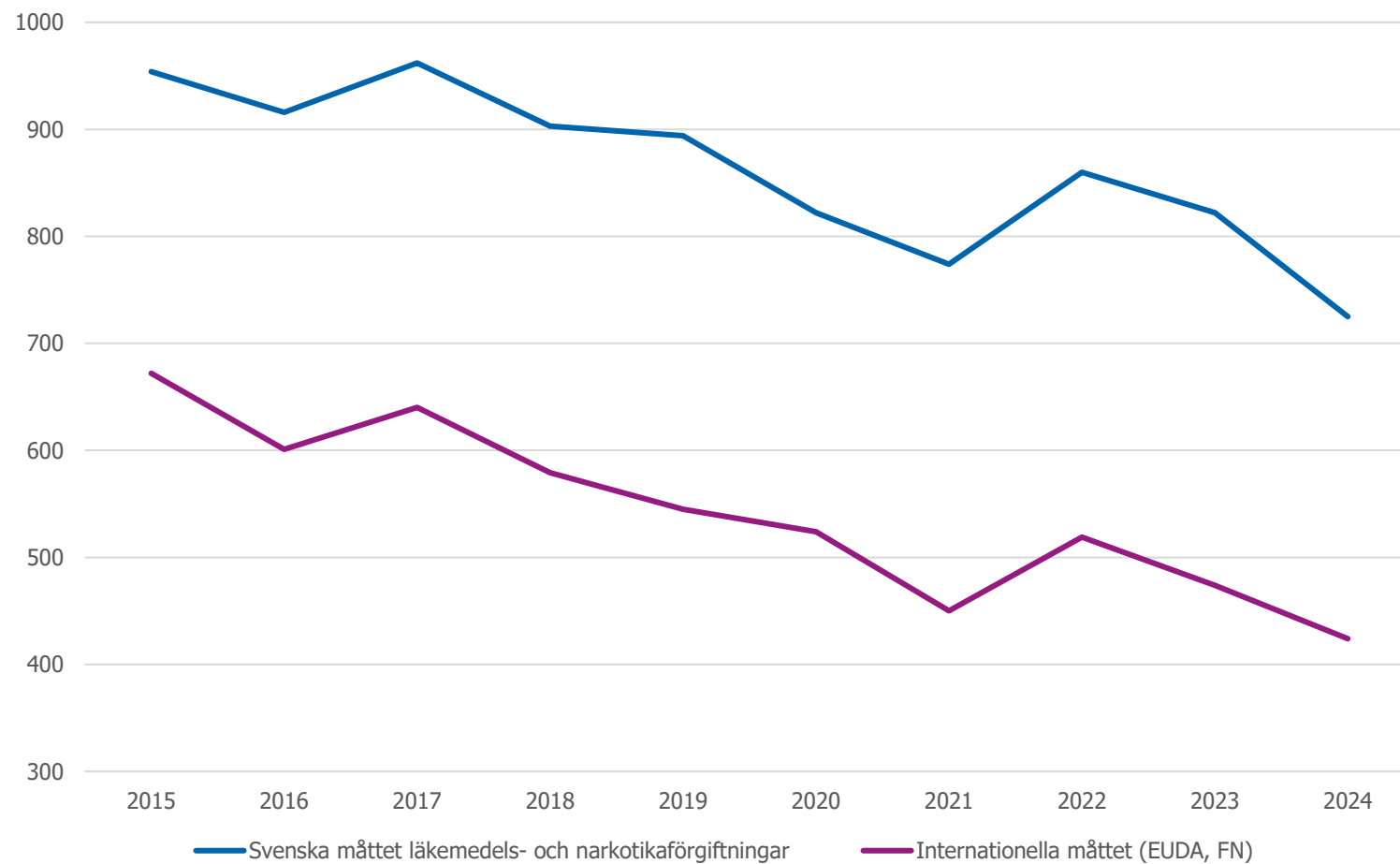
- Internationellt mått – Drug Related Deaths (EUDA och FN)
424 dödsfall 2024
- Nationellt mått – Läkemedels- och narkotikaförgiftningar
725 dödsfall 2024

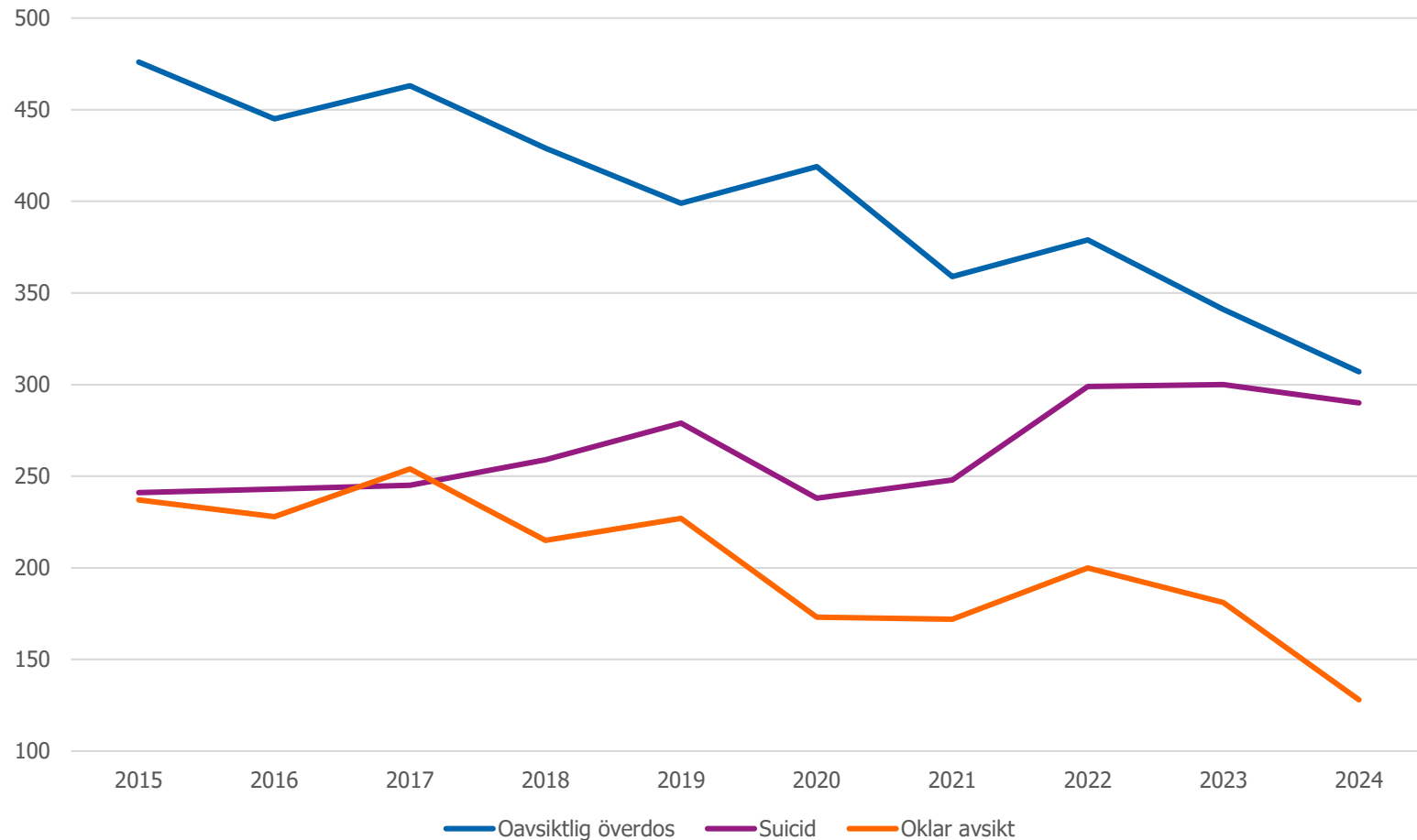
Utveckling över tid

Stor minskning sedan 2015

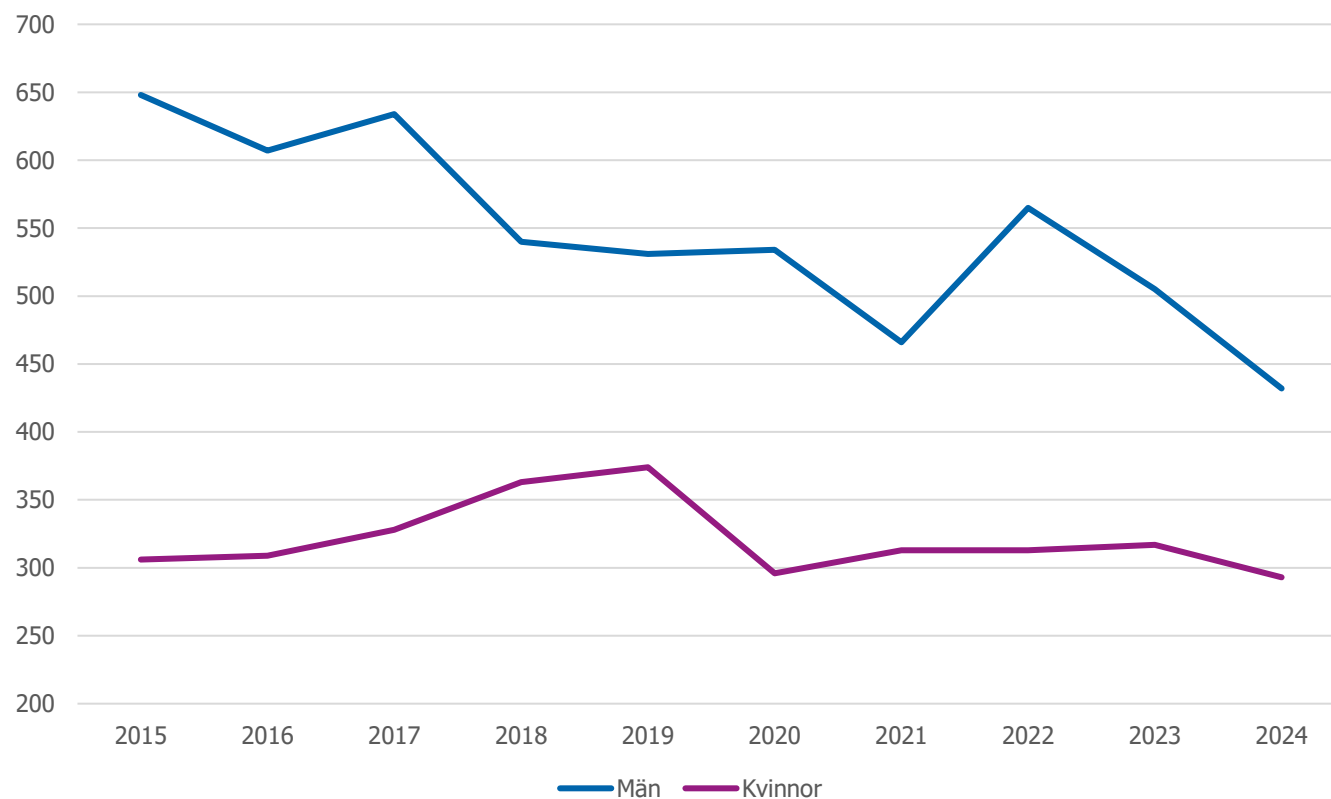

Men narkotikarelaterade suicid har ökat

Läkemedels- och narkotikaförgiftningar, 2015–2024 fördelat på oavsiktliga, suicid och oklar avsikt

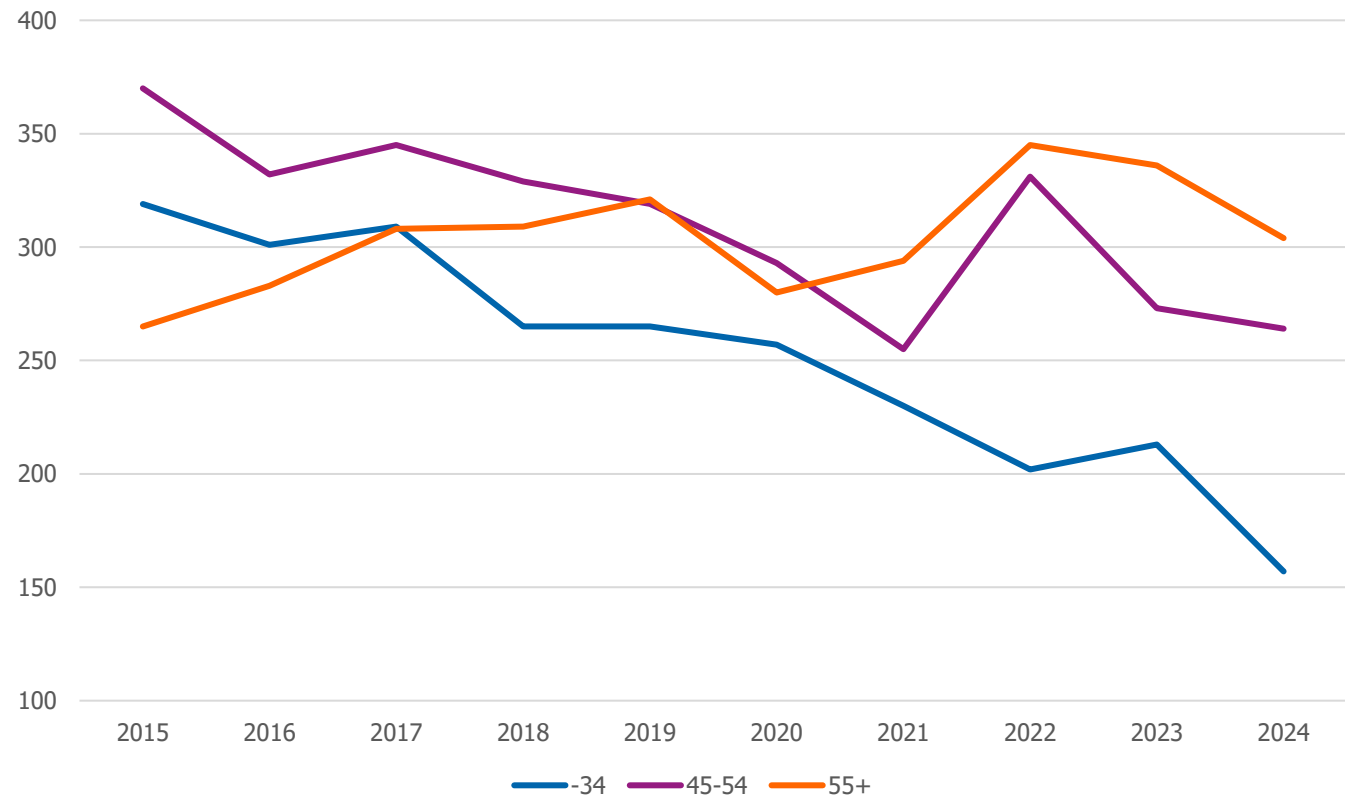
Minskning bland män

Läkemedels- och narkotikaförgiftningar, 2015–2024 fördelat på män och kvinnor

Minskning bland unga

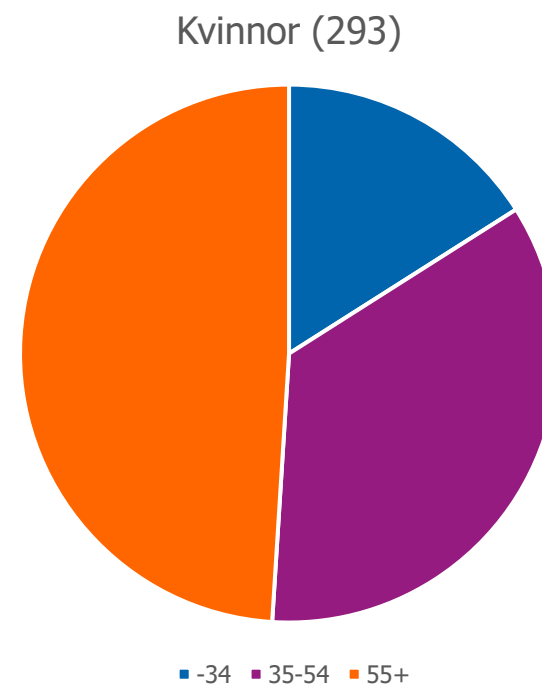
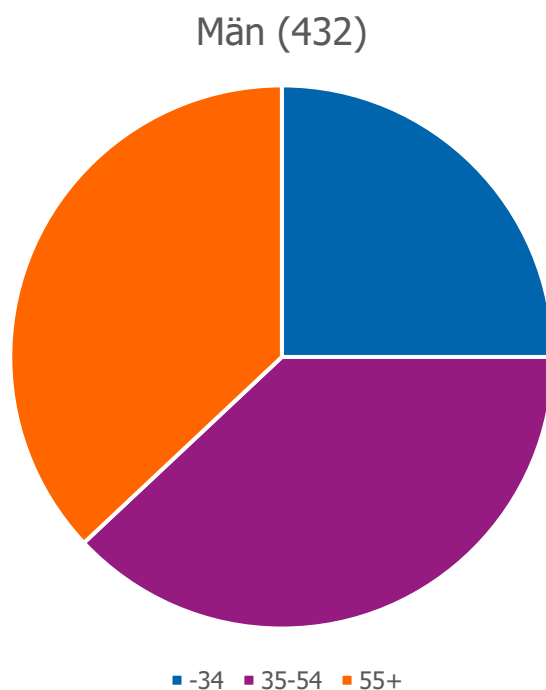

**Vad vet vi om
dödsfallen?**

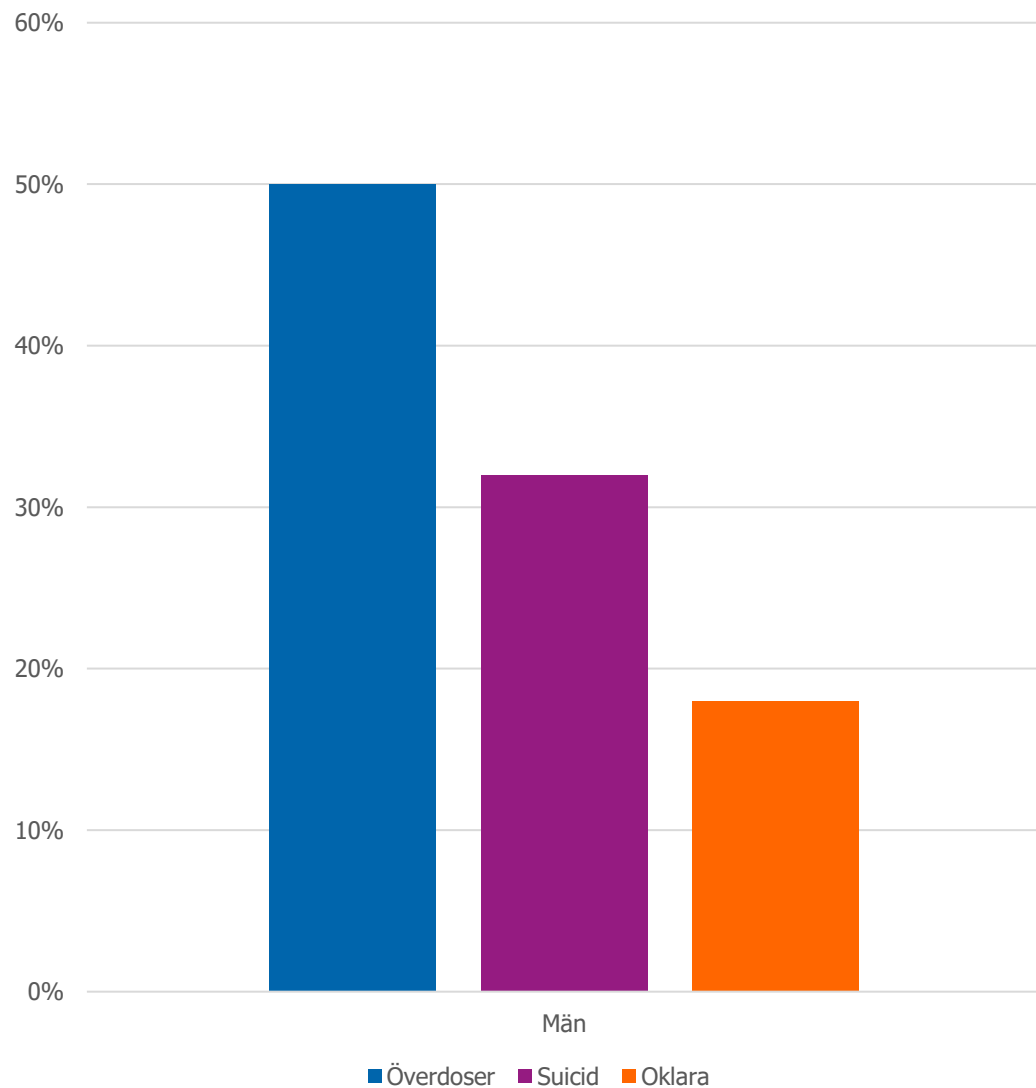
Flest män och mindre andel unga

- 60 procent män

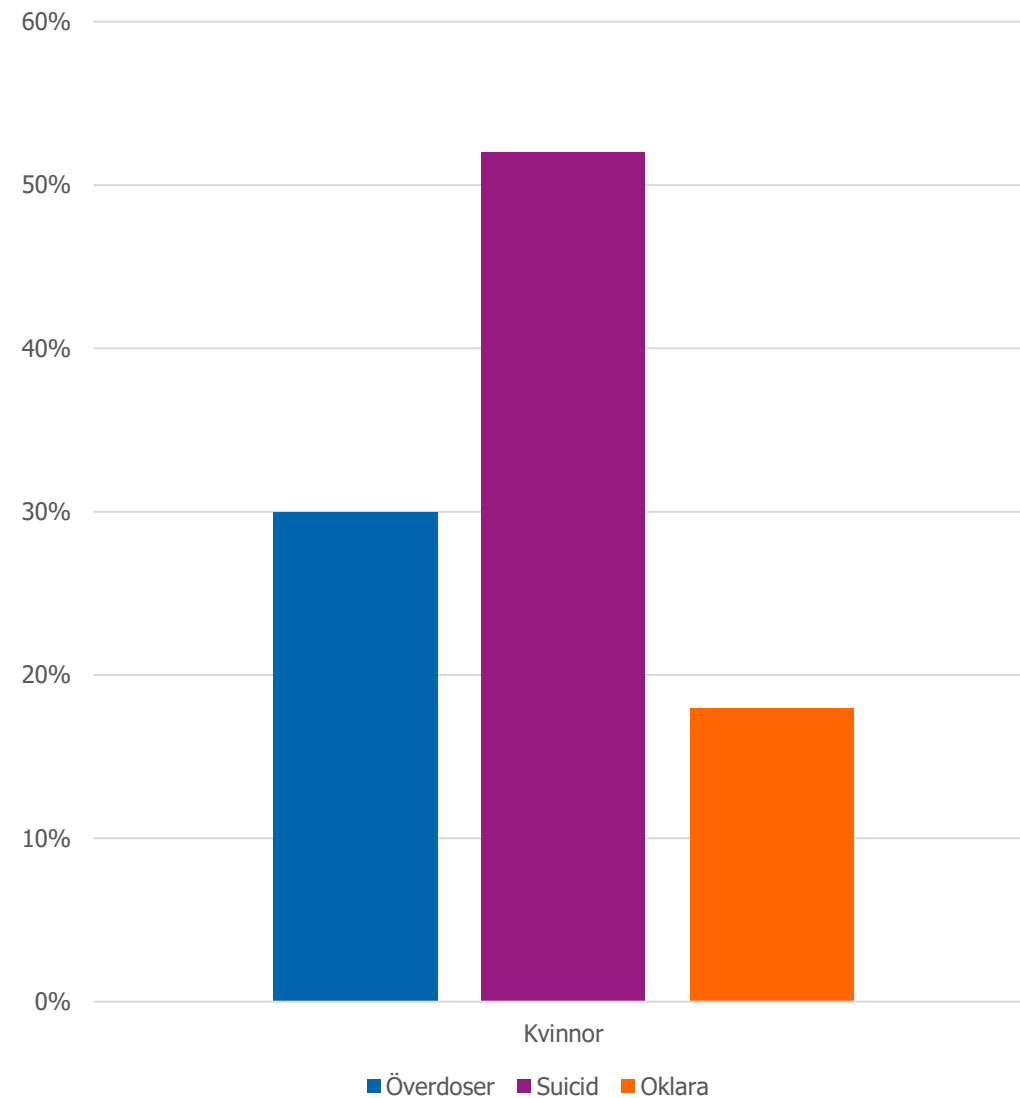

Dödsfall i läkemedels- och narkotikaförgiftning, i olika åldersgrupper (2025)

Män

Kvinnor

Dödsfall i läkemedels- och narkotikaförgiftning 2025

överdoser, suicid och oklara, män och kvinnor

Dödsfall vanligare

...bland personer födda i Sverige

...bland personer med förgymnasial utbildning

...bland personer med lägre inkomster

...i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar

Hög samsjuklighet

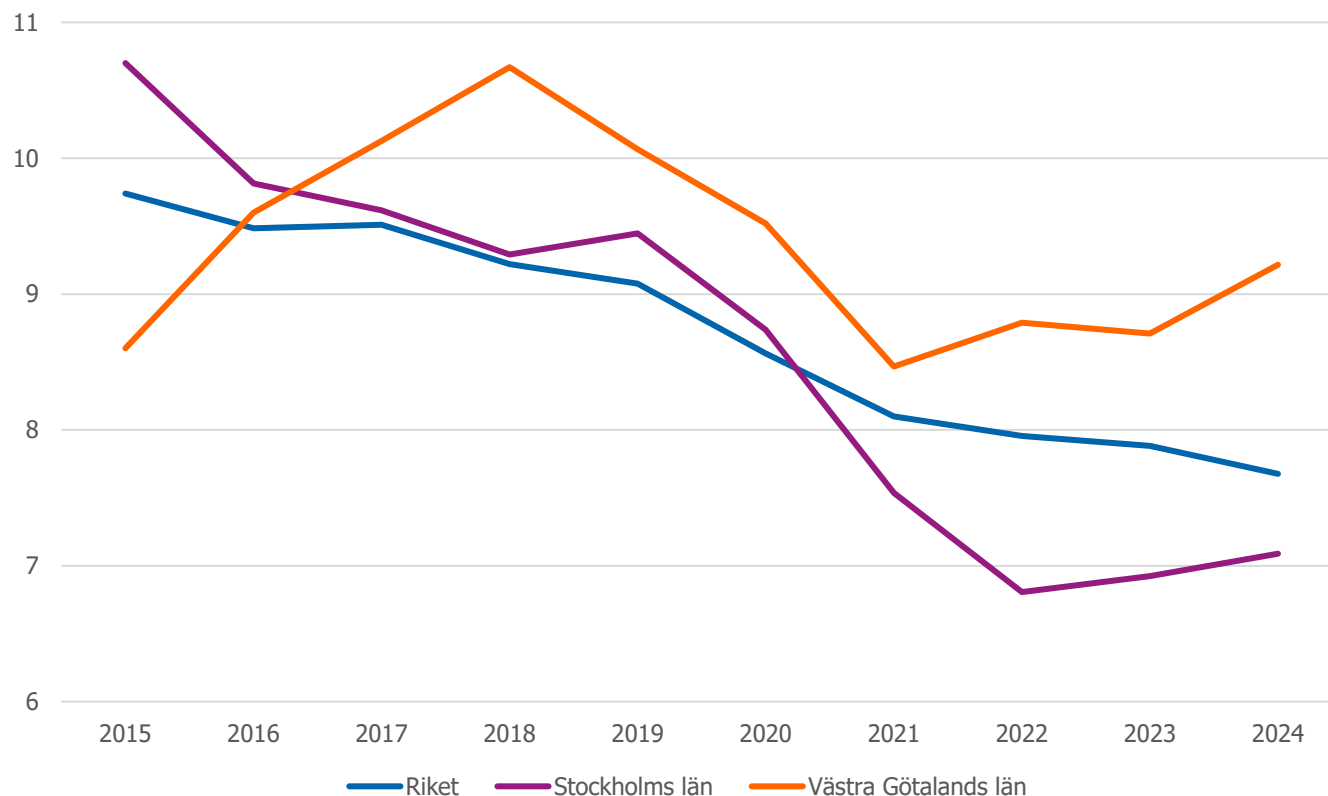
- En majoritet hade 2023 psykiatrisk diagnos (67–80 %)
 - Beroendediagnos (25–72 %)
 - Förstämningssyndrom, t ex depression (13–36 %)
- Smärtdiagnos (20–52 %)
- 1–10 % hade tagit ut LARO-läkemedel de senaste åren
- Närmare en tredjedel dog ensam 2019
- 66 procent dog hemma 2019

Västra Götaland

Hur ser det ut i Västra Götaland?

Antal dödsfall till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar per 100 000 invånare (rullande medelvärden) 2015–2024 i riket, Stockholm och Västra Götaland.

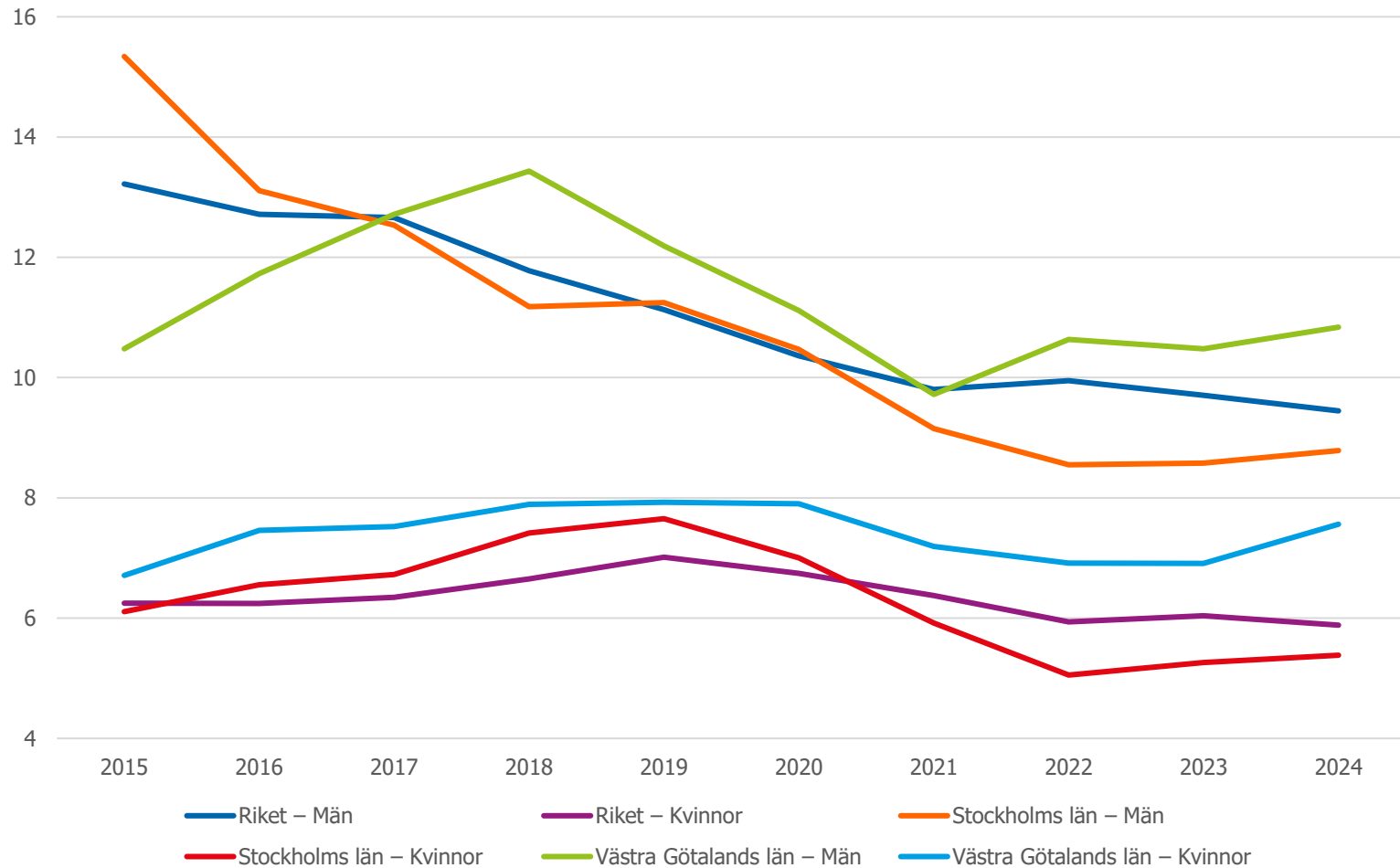
Antal dödsfall 2024

Riket: 725

Stockholm: 163

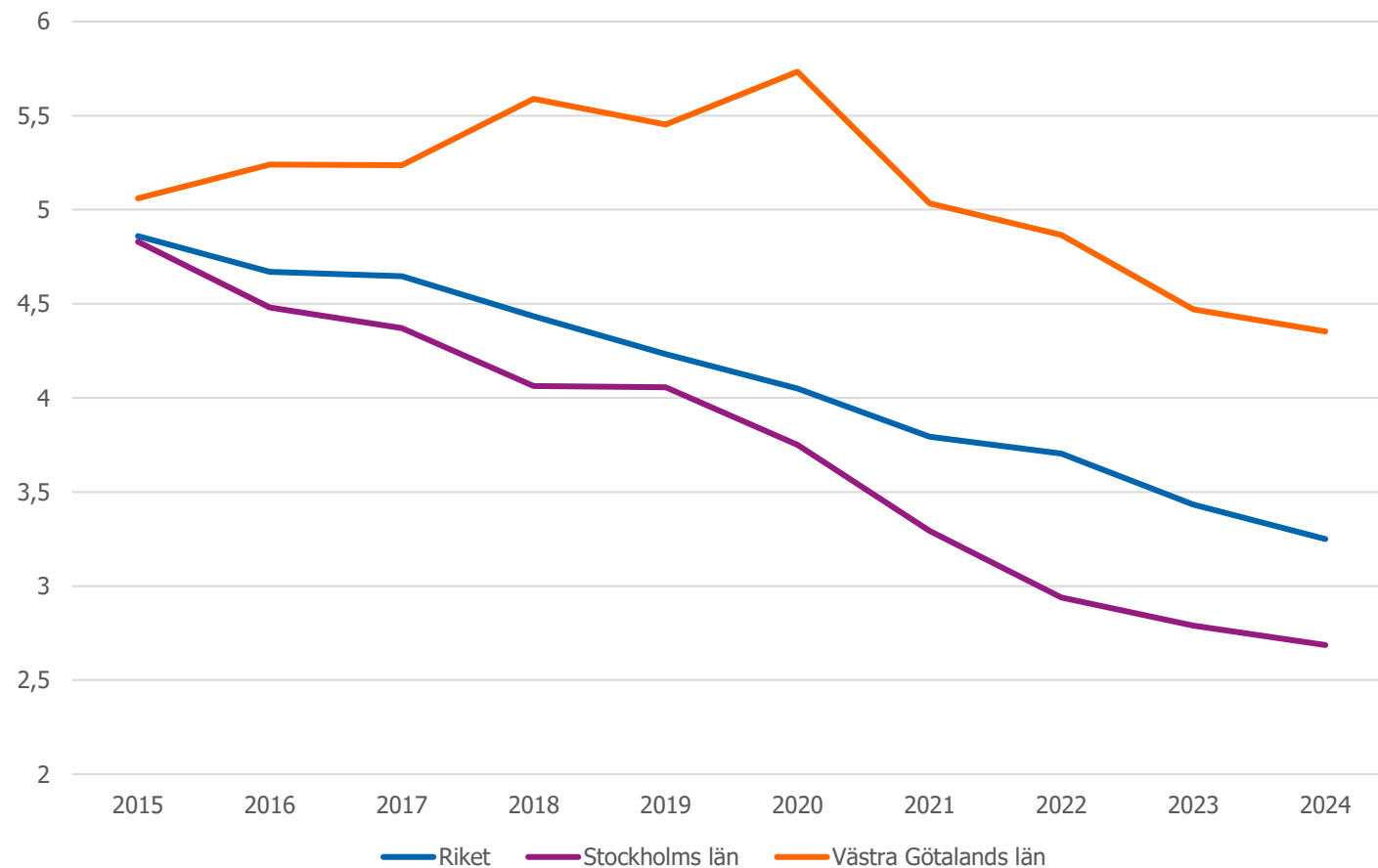
Västra Götaland: 152

Män och kvinnor

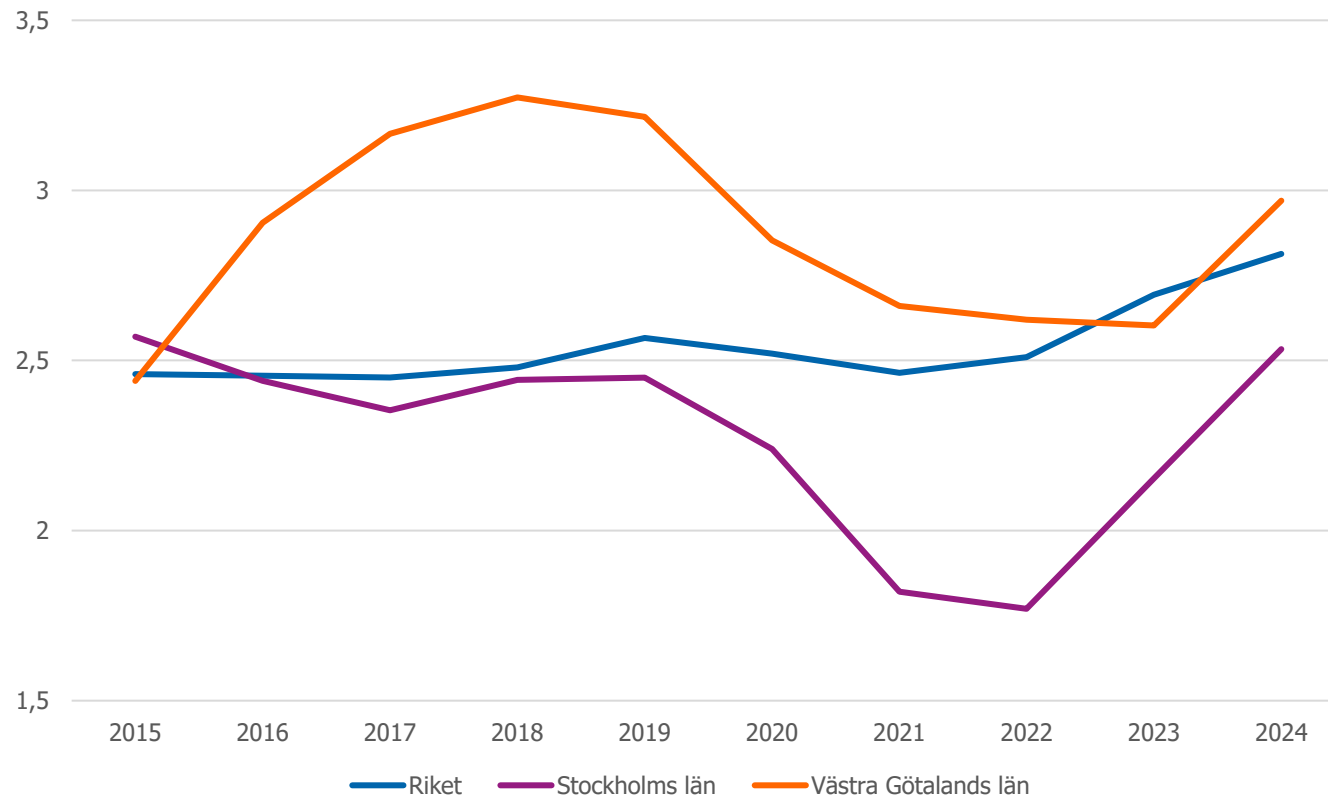
Antal dödsfall till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar per 100 000 invånare (rullande medelvärden) 2015–2024 i riket, Stockholm och Västra Götaland fördelat på män och kvinnor

Oavsiktliga överdoser (olycksfall)

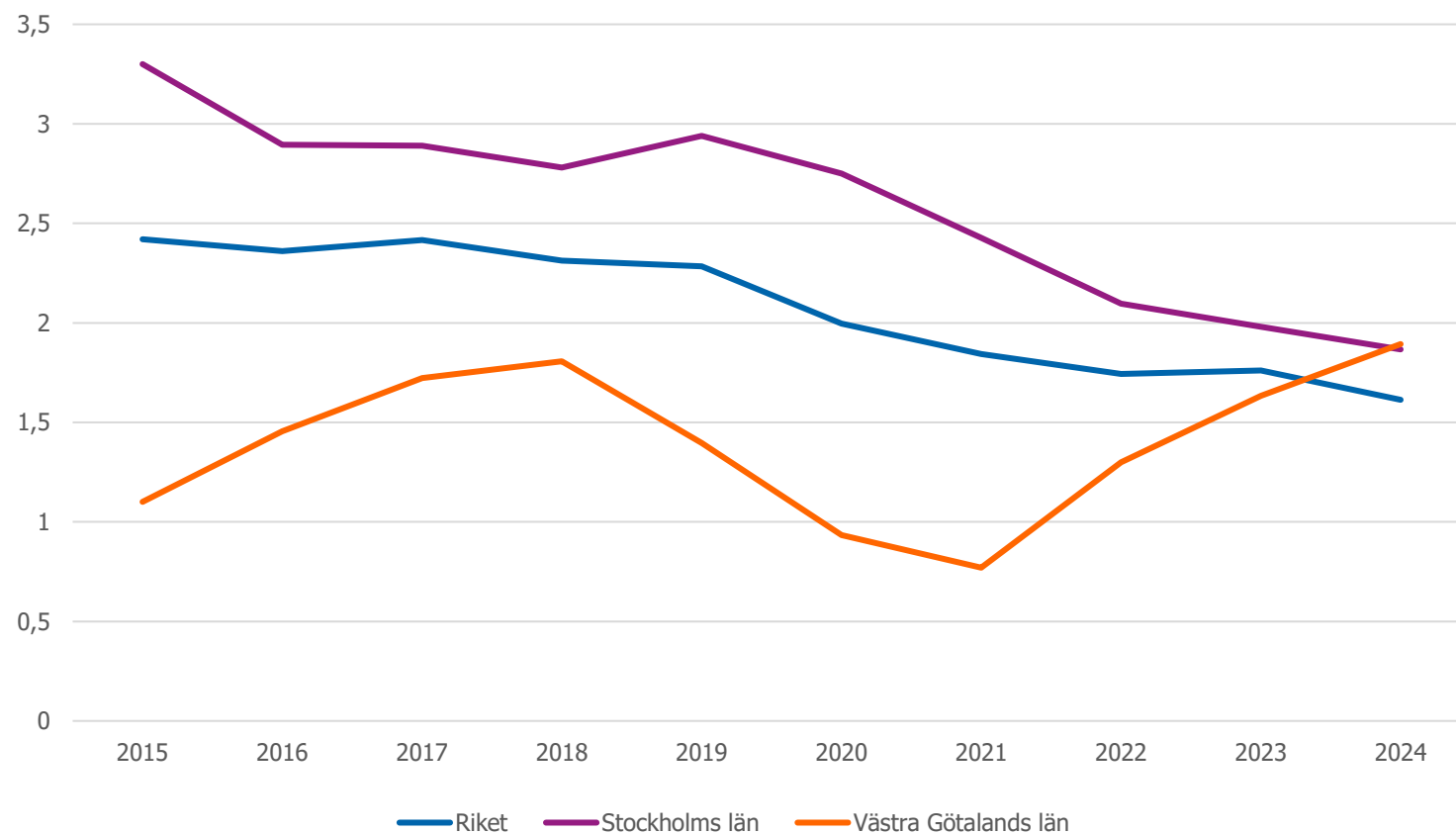
Antal dödsfall för oavsiktliga överdoser (läkemedels- och narkotikaförgiftningar) per 100 000 invånare (rullande medelvärden) 2015–2024 i riket, Stockholm och Västra Götaland.

Suicid med narkotika

Antal dödsfall för suicid med narkotika (läkemedels- och narkotikaförgiftningar) per 100 000 invånare (rullande medelvärden) 2015–2024 i riket, Stockholm och Västra Götaland.

Överdoser med oklar avsikt

Antal dödsfall för överdoser med oklar avsikt (läkemedels- och narkotikaförgiftningar) per 100 000 invånare (rullande medelvärden) 2015–2024 i riket, Stockholm och Västra Götaland.

Substanser

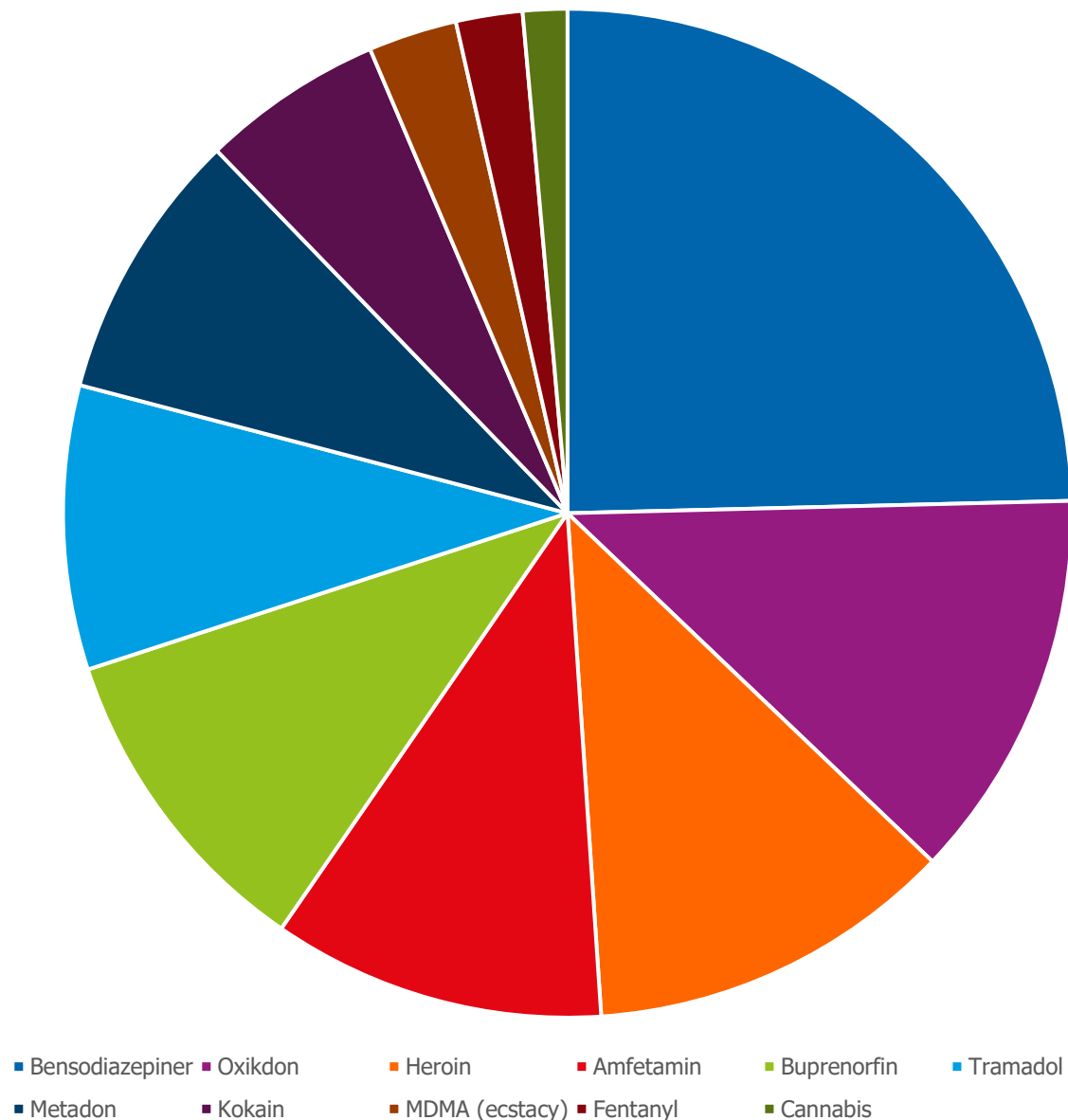
Tre kategorier av substanser

- Illegala narkotikaklassade substanser (t ex heroin, och amfetamin)
- Ännu ej narkotikaklassade substanser (t ex fentanyl-analoger, cannabinoider, nitazener)
- Lagliga narkotikaklassade läkemedel (t ex oxikodon, metadon, buprenorfin, tramadol, bensodiazepiner)

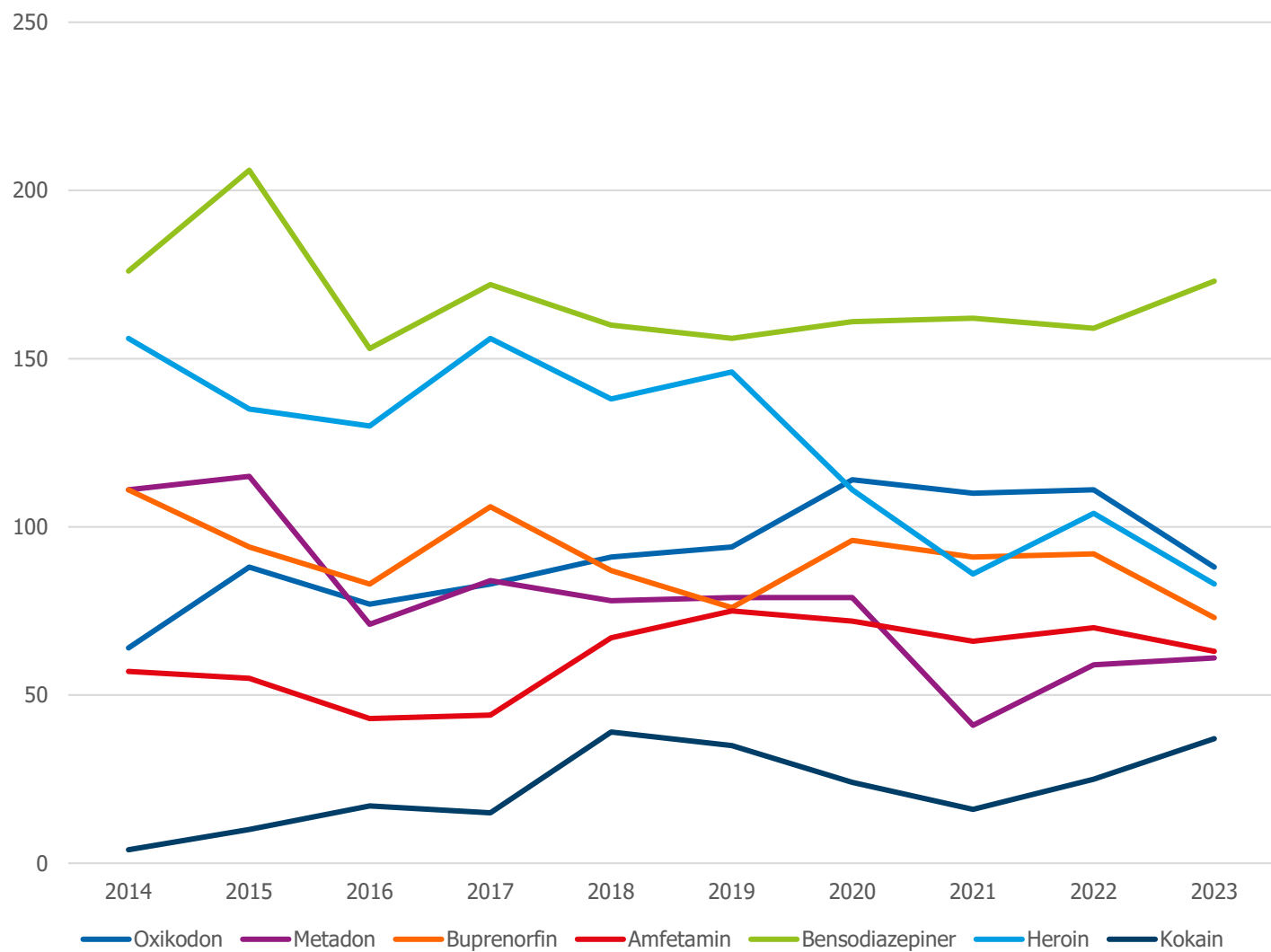

Substanser som påträffats vid obduktion 2023

- Orsakat dödfallet ensamt eller i kombination med andra substanser
- Sällan bara en substans
- Opioider i drygt 80 % av dödsfallen
- Oxikodon nu den vanligaste opioiden
- Andelen med alkohol är okänt

Internationella måttet

Internationella måttet

Några substanser – utveckling senaste 10 åren

Orsakat dödfallet ensamt eller i kombination med andra substanser

- Heroin minskat
- Oxikodon ökat
- Bensodiazepiner samma nivå
- Metadon minskat
- Amfetamin samma nivå
- Buprenorfin minskat
- Kokain ökat

Opioider har minskat totalt med 30%

De tio vanligaste substanserna

Oavsiktliga överdoser

Buprenorfin

Heroin

Alprazolam

Metadon

Amfetamin

Pregabalin

Oxikodon

Tramadol

Diazepam

Alimemazin

Suicid med narkotika

Zopiklon

Propiomazin

Oxikodon

Alimemazin

Paracetamol

Mirtazapin

Tramadol

Venlafaxin

Zolpidem

Citalopram

Oklar avsikt

Metadon

Alimemazin

Oxikodon

Alprazolam

Tramadol

Buprenorfin

Zopiklon

Pregabalin

Heroin

Diazepam

Andra länder

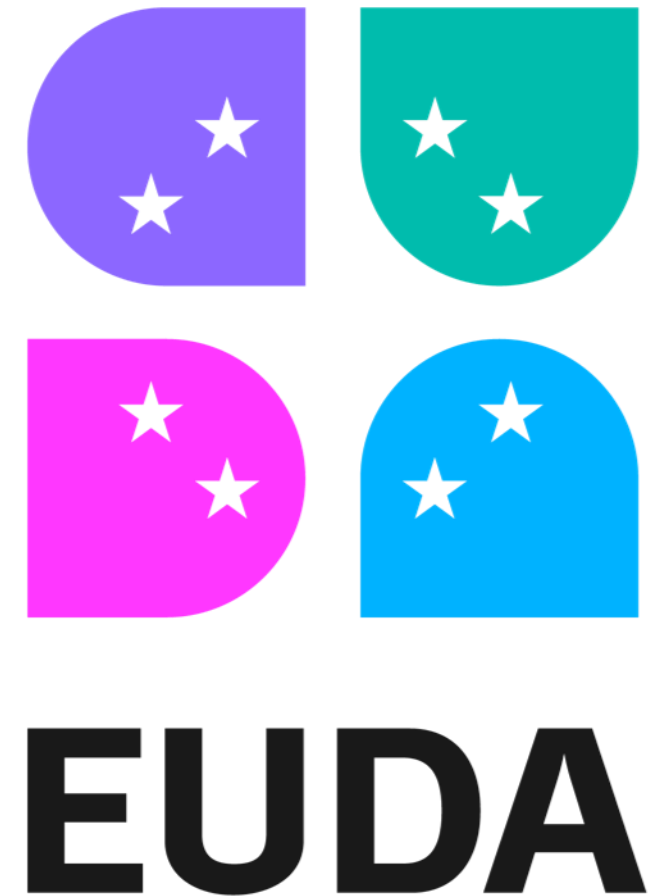

Jämförelser är svåra

- Andelen obduktioner varierar
- Andelen toxikologiska analyser varierar
- Ännu mer stigma i andra länder

Men trenden i Sverige avviker

- Många länder rapporterar ökningar – inte Sverige
- En hel del rapporterar ökningar bland unga – inte Sverige
- Kokain blir ett allt större problem – oklart i Sverige

Förebyggande arbete

Insatser behövs inom flera områden

Stärka det hälsofrämjande och
förebyggande arbetet

Tidiga insatser

Lågröskelmottagningar och sprututbyten

Naloxon ut brett

God tillgång till läkemedelsassisterad
behandling

Insatser behövs inom flera områden

Få bort farliga substanser från marknaden

Narkotikaklassificering

Varningssystem

Genomtänkt förskrivning, minskad avledning och uppföljning av narkotikaklassade läkemedel

Stärka vård för samsjuklighet – samordnade insatser

Suicidprevention

Tack

Håll dig uppdaterad via vår webbplats,
vårt nyhetsbrev och våra sociala medier.

Folkhälsomyndigheten

www.fohm.se • fohm.se/nyhetsbrev • LinkedIn • Facebook • Podden Liv & Hälsa